

3. Гречко О. Теоретичні аспекти фінансового механізму державного регулювання економіки / Гречко О. // Наука молода. – 2004. – № 4. – С. 45-52.
4. Кириленко В. Складові елементи структури фінансового механізму державного управління / Кириленко В. // Наука молода. – 2008. – № 9. – С. 23-30.
5. Максимова Л.П. Вплив системи податкового регулювання на конкурентоспроможність вітчизняної економіки / Максимова Л.П., Федорченко Д.С. // Фінанси України. – 2007. – № 6. – С. 58-59.
6. Мельник В.М. Використання податкових інструментів в умовах становлення ринкової економіки / Мельник В.М., Кошук Т.В. // Фінанси України. – № 2. – С. 46-57.

УДК 338.012

ФОРМУВАННЯ ГАЛУЗЕВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Сагун А.Ж., к.е.н., доцент

Херсонський державний аграрний університет

Севрюкова С.М., викладач

Новокаховський гуманітарний інститут ВНЗ Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

Розглянуті теоретичні та практичні аспекти формування та розвитку галузевих ринків, пов'язаних з глобалізацією економіки з урахуванням сучасних тенденцій розвитку тієї чи іншої сфери.

Theoretical and practical aspects of formation and development of the industry markets associated with globalization of the economy with current trends in a particular area.

Постановка проблеми. Важливим завданням сучасного стану розвитку національної економіки є відродження внутрішнього ринку як головного чинника економічного зростання. Базовими у ринкових системах є галузеві ринки, які виступають складовою частиною всіх типів ринку. Сталий розвиток економіки України у середньо- та довгостроковій перспективі можливий за умови ефективного функціонування галузевого ринку. Це зумовлено тим, що на ньому формуються грошові доходи домогосподарств, підприємств, органів державної влади, задовольняється їх платоспроможний попит на вітчизняні та імпортовані товари, послуги. На зовнішньому ринку суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності отримують доходи від експорту продукції, які у кінцевому підсумку спрямовують на внутрішнє споживання. У розвинутих країнах світу переважна частина грошових доходів домогосподарств, підприємств, органів державної влади формується на галузевих ринках.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Великий досвід у вивченні проблем формування та розвитку галузей і ринків знайшло відображення в працях Ф. М. Шерера і Д. Росса, М. Портера, Р. Коха, Г. Мінцберг та ін. Слід зазначити, що важливий внесок у розвиток зазначеної проблеми зробили такі вітчизняні вчені, як В.Геєць, О.Михайленко, О.Пустовойт, П.Саблук, В.Точилін, О.Шпичак та ін. Основна увага у їх працях приділена формуванню ефективних механізмів внутрішнього ринку України. Разом з тим, поглибленого дослідження вимагають концептуальні засади формування та функціонування саме галузевого ринку, їх удосконалення з огляду на сучасні зміни світової та національної економіки.

Постановка завдання. Мета статті полягає у дослідженні й уточненні поняття „галузевого ринку”, всебічному вивченні питань формування, управління й аналізу функціонування суб’єктів внутрішнього ринку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Галузеві ринки систематизують за різними ознаками, найпоширенішою з яких є об’єкт обміну. За об’єктом обміну всі галузеві ринки є різними, проте вони можуть бути порівняні між собою за обсягом обороту продукції у вартісному виразі. Тому даний спосіб систематизації галузевих ринків широко використовують в економічній науці, практичній роботі органів влади, господарській діяльності підприємств для характеристики товароруку певного виду продукції в національній економіці. На основі об’єкта обміну галузеві ринки об’єднуються у видові групи: ринки товарів кінцевого споживання (споживчі, інвестиційні товари); послуг; ринки виробничих ресурсів (трудових ресурсів, первинних і оброблених природних ресурсів, фінансових ресурсів) [1, с. 32].

Характерною ознакою сучасного галузевого ринку в Україні є слабкість ринкових інституцій, неефективність наявних механізмів державного регулювання економічними процесами на ринку, розвиток тіньових, віртуальних і фіктивних відносин. Важливим є врахування усього комплексу макроекономічних (темпи економічного зростання, рівень інфляції, стан безробіття, параметри монетизації економіки тощо) і мікроекономічних (мотиви й цільові установки економічної поведінки виробників і споживачів, механізми та інструменти управління і прийняття рішень в локальних структурах ринку тощо) чинників, які впливають на розвиток внутрішнього ринку; чітке бачення взаємозв’язків між ними.

Структурні деформації знаходять свій вияв у недовершеності розвитку ринків. У той час, як ринок товарів і послуг поступово розвивається, ринок фінансових ресурсів та ринок праці перебуває практично у зародковому стані. Малоефективною є ринкова інфраструктура. Стару “соціалістичну” систему матеріально-технічного постачання та збуту зруйновано, а нова будується досить повільно, її елементи часто набувають “тіньового” або й кримінального характеру. Повільно освоюється сучасний маркетинговий інструментарій через суттєвий брак кваліфікації управлінського персоналу багатьох підприємств. Досить часто продукція українських компаній виявляється неконкурентоспроможною або неліквідною саме через їхню неефективну збутову політику.

Проблема вузькості та структурної недосконалості галузевого ринку України обговорюється науковцями та аналітиками досить давно. Ознаками цієї вузькості є різке падіння реальних доходів населення та рівень середнього доходу, який ледве наближається до прожиткового мінімуму, що обмежує споживчий попит; низький рівень прибутків підприємств; недостатні обсяги інвестиційної діяльності, що обмежує попит на продукцію виробничого та інвестиційного призначення; рестриктивна бюджетна політика, яка звужує державне споживання та інвестиції. Дуже негативно на галузевий ринок впливають також платіжна криза та дефіцит ліквідних ресурсів підприємств і висока вартість кредитних ресурсів, насамперед – для інвестиційних креди-

тів. Вузькість галузевого ринку веде до порушення зв'язків між окремими економічними суб'єктами, галузями, регіонами тощо. Підприємства зазвичай здійснюють мінімізацію витрат виробництва, шукаючи найвигідніші умови закупівлі сировини та комплектуючих, що дає їм можливість більш агресивно поводитися на ринку. Відособлення господарюючих суб'єктів перешкоджає ефективній внутрігалузевій та міжгалузевій конкуренції. Труднощі встановлення зв'язків відбиваються на високих трансакційних витратах. Це, в свою чергу, веде до пошуку підприємствами засобів їх зниження через „тіньові” операції [2].

Відбувається некоректне визначення вартості товарів. Це виявляється у множинності цін між продукцією промисловості та сільського господарства, високого та низького ступеня переробки, надмірній впливовості одних ринків (зокрема - суттєвому впливі ціни грошей - позичкового відсотка на собівартість товарів) і надто малій ролі інших (фондового ринку, ринку праці). Конкуренція між українськими підприємствами та зарубіжними фірмами позбавлена фундаментального принципу еквівалентності обміну. Наслідком некоректного визначення вартості є деформація пріоритетів економічного розвитку та спрямування капіталів до галузей із не виправдано високою нормою прибутку.

Вузькі ринки частіше та легше підпадають під раптові впливи, а саме на їхню динаміку впливає більше неекономічних чинників (зокрема проблеми інфраструктури, різного роду політичні чинники, погодні умови тощо), що призводить до виникнення раптових непередбачуваних дисбалансів ринків. Це дестабілізує відтворювальний процес, змушуючи уряд вживати стабілізаційні заходи, які часто суперечать потребам економічного зростання.

На галузевому ринку України виникає надмірний вплив з боку зовнішніх чинників. Переорієнтація виробників на зовнішні ринки робить їх більш чутливими до кон'юнктурних коливань на цих ринках. Вузькість внутрішніх ринків робить країну, таким чином, високозалежною від зарубіжних торговельних партнерів, що дає підґрунтя не лише для економічного, але й для політичного тиску.

Утруднено зв'язок між виробником і споживачем. Через крайню обмеженість споживача в коштах його вимоги до товарів знижуються, він переключається на більш дешеві, незважаючи на їхню низьку якість. Це зменшує можливості нецінової конкуренції підприємств, послаблює стимули до підвищення якості та покращання споживчих характеристик продукту.

Галузевий ринок України має дефіцит або викривленість інформації для суб'єктів господарювання про стан попиту, суспільну оцінку ефективності виробництва, рівень його конкурентоспроможності. Адже джерелом такої інформації має виступати ринок. Звужений ринок робить цю інформацію некоректною, частково недоступною або й відсутньою, що веде до зниження раціональності очікувань економічних суб'єктів. Наслідками дефіциту інформації є втрата мотивації до ефективної діяльності економічного суб'єкта, неефективне використання ресурсів, консервування його технологічної, економічної та організаційної структури, зрештою – неможливість формування ефективної стратегії на мікрорівні [4].

Наведені чинники ведуть до уповільнення формування в Україні повноцінної ринкової економіки, а саме: перешкоджають становленню конкурентоспроможних підприємств; сприяють збереженню монополізації ринків; ведуть до необґрунтованого завищення цін; стають на заваді поширенню ефекту галузевого зростання на всю економіку; сприяють „тінізації” економіки, розвитку корупції. Це створює суттєві загрози економічній безпеці України, веде до деформації дії основних ринкових законів. Останнє, в свою чергу, знижує ефективність економічної стратегії держави. Подальше поліпшення ситуації на галузевому ринку залежить насамперед від результативності інституційних реформ. Подолати деформації національного ринку можна лише на основі інституційних перетворень – розвитку конкуренції, зниження рівня монополізації виробництва, повного і прозорого доступу до фінансових ресурсів, забезпечення рівності прав власності тощо. На цій основі буде забезпечуватися й належна ефективність внутрішнього ринку.

Висновки. Незважаючи на великий внесок як зарубіжних, так і російських вчених у вивченні галузевих ринків не вирішено багато питань. Отже, забезпечення розвитку ефективного галузевого ринку є необхідною передумовою сталого економічного зростання та є важливим соціально-економічним пріоритетом держави.

Література:

1. Ринки реального сектора економіки України: структурно інституціональний аналіз / [В.О. Точилін, Т.О. Осташко, О.В. Пустовойт. та ін.]; за ред. д-ра екон. наук, проф. В.О. Точиліна; НАН України; Ін-т екон. та прогноз. – К. – 2009. – 640
2. Бажал Ю.М. Теорія соціально-технологічної парадигми як методологія визначення пріоритетів економічного розвитку України // Пріоритети національного економічного розвитку в контексті глобалізаційних викликів: Монографія: у 2 ч. Ч. 1 / за ред. В.М. Гейця, А.А. Мазаракі. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. – С.129–145.
3. Михайленко О. Роль внутрішнього ринку у соціально-економічному розвитку України / О.Михайленко // Економіка України. – 2002. – № 10. – С. 37-42.
4. Шульц С. Економічний простір України: формування, структурування та управління / С. Шульц. – Львів: ІРД НАН України, 2010. – 408 с.

УДК 657.22:339(075.8)

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОТРИМАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЇ

***Красота О.Г., к.е.н., доцент кафедри
Полтавська державна аграрна академія***

*У статті висвітлюються особливості управлінського обліку основних засобів
This article is about features of management accounting fixed assets.*

Постановка проблеми. Для успішного функціонування виробництва і отримання прибутку необхідне вміле керівництво виробничими процесами. Для здійснення цього керівництву підприємства необхідне надання точної, повної та своєчасної інформації про ситуацію, що склалася на підприємстві. Всі ці відомості повинен надавати управлінський облік.